

СЕМІНАР-ПРАКТИКУМ

«Психолого-педагогічний супровід дітей під час війни!»

1. Дитина і війна: підтримуємо і заспокоюємо.
2. Вправи, що допомагають знизити напруження у дитини.
3. Рефлексія.

*Підготувала вихователь-методист
Коваленко О.В.*

25 жовтня 2022

Мій стан та ресурс сьогодні

ВІЙНА – фази війни:

- 1. **Фаза героїзму** (1-3 днів)- (допомога силою, грошима, ризикуємо своїм життям і здоров'ям). Людина перебуває в стадії **шоку**.
- 2. **Фаза медового місяця** (1-2-3 місяці)- (єднання людей, приймання вимушено переселених людей, допомога...). Людина перебуває в стадії **заперечення**.
- 3. **Фаза виснаження, спаду , розчарування** - (допомога, виснаження своїх сил, але можемо почути образи в свою сторону, з'являються внутрішні конфлікти, пошук винного). Людина перебуває в стадії **гніву, злості**.
- 4. **Фаза відновлення, відбудови** – (розуміння, що ми несемо відповідальність один за одного, повертаємося на роботу, працюємо, створюємо робочі місця). Людина перебуває в стадії **торгу** або дехто **прийняття**, але якщо вона не тримає себе в стресі, в апатії, депресії.

ПСИХОЛОГІЧНА ТРАВМА -

психотравмуючі події, явища,

з приводу яких дитина сильно і тривало переживає.

Стрес - неспецифічна реакція організму на несподівану та напружену ситуацію. Психіка справляється із стресом від дня до місяця.

СТАДІЇ ЛЮДСЬКОГО ГОРЯ:

1. Шок, ступор (фізіологічна реакція)
2. Заперечення(відхід від реальності у світ ілюзій)
3. Бунт(звинувачення усіх, злість, агресія)
4. Торг (звернення до вищих сил з проханням допомогти, при цьому людина обіцяє змінитися, стати іншою...)
5. Депресія (відчуття непотрібності, зневіри)
6. Прийняття.

ПРОТОКОЛ НАДАВАННЯ ПЕРШОЇ ДОПОМОГИ У ГОСТРИХ СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЯХ:

1. заспокоїтися самому
2. говорити в повільному темпі
3. не говорити «все буде добре», «все пройде», «час лікує». «життя наладиться». Ці слова надають відчуття самотності, невіри
4. говорити чіткими фразами. Можна чуть підвищити тон, щоб розширити тональність зору «подивись на мене, ти мене бачиш?»
5. включити мислення людини, повернути відчуття контролю(порахувати людей, сказати номер будинку ...)
6. нормалізація. Говоримо, що все, що відчуває людина- це нормальна реакція на ненормальну ситуацію.
7. пошук ресурсів (прогулянка, малювання, спілкування, їжа...)

ПЕРША ДОПОМОГА:

- *плач, істерика*
- *психічний шок, ступор*
- *рухове збудження*
- *агресія*
- *нервові тремтіння*
- *апатія, безпорадність*

СТУПОР ШОК

одна з найсильніших захисних реакцій організму. цей стан спостерігається після переживання дуже сильної травмуючої події, коли людина витрачає так багато енергії на виживання, щосили на контакт із навколишнім світом у неї вже немає.

ОЗНАКИ:

- різке зменшення або повна відсутність рухів і мовлення;
- відсутність реакції на зовнішні подразники (шум, світло, дотики);
- непорушність, яка може доходити до «заціпеніння» у певній позі, стан повної нерухомості або колапсу.

НЕ МОЖНА:

Залишати потерпілого без допомоги. В такому стані людина безпомічна, вона не може подбати про себе й уникнути небезпеки. Якщо ступор триватиме довго, настане фізичне виснаження

АЛГОРИТМ ПЕРШОЇ ДОПОМОГИ

1. Ваше завдання: будь-що домогтися реакції потерпілого, вивести його із заціпеніння.
2. Зігніть потерпілому пальці на обох руках і притисніть їх до долонь. Великі пальці згинати не потрібно.
3. Кінчиками великого й вказівного пальців масажуйте потерпілому точки, розташовані на лобі, над очима посередині між лінією росту волосся й бровами, чітко над зінціями.
4. Долоню вільної руки покладіть на груди потерпілого. Налаштуйте свій подих під ритм його подиху.
5. Людина, перебуваючи в ступорі, може чути, бачити. Тому говоріть їй на вухо, тихо, повільно й чітко те, що може викликати сильні емоції (краще негативні).
6. Можна плеснути долоню потерпілого тильною стороною своєї долоні.

СТРАХ

Першій психологічній допомозі у разі гострих реакцій на травмівну подію, найчастіше спираються на підходи, представлені в збірнику «Екстремальні ситуації»

ОЗНАКИ:

- напруження м'язів (особливо м'язів обличчя);
- сильне серцебиття;
- прискорене поверхнєве дихання;
- безпорадність, знижена здатність до контролю власної поведінки.

НЕ МОЖНА:

Висміювати людину, називати боягузом. Боятися всі: страх – корисна емоція, він допомагає уникнути небезпеки і вижити. Боротися зі страхом потрібно лише тоді, коли він надмірний і заважає жити й виживати.

АЛГОРИТМ ПЕРШОЇ ДОПОМОГИ

1. Покладіть руку постраждалого собі на зап'ястя, щоб він відчув ваш пульс і зрозумів, що ви спокійні. Це буде для нього сигналом: «Я – поряд, ти не один».
2. Дихайте глибоко й рівно. Спонукайте потерпілого дихати в одному ритмі з вами.
3. Якщо потерпілий говорить, вислухайте його. Продемонструйте зацікавленість, розуміння, співчуття.
4. Зробіть потерпілому легкий масаж найбільш напружених м'язів тіла.
5. Якщо ситуація вимагає швидкого реагування, продемонструйте, як потрібно діяти, скажіть: «Роби, як я!».

НЕРВОВЕ ТРЕМТІННЯ

Після травмівної події в тілі з'являється неконтрольоване тремтіння (за власним бажанням припинити тремтіння не можна). здається, ніби людина дуже змерзла. Однак справа не в цьому, через тремтіння організм звільняється від надмірного напруження.

ОЗНАКИ:

- нервове тремтіння починається зненацька, зразу ж після травмівної події чи через певний час після її закінчення;
- тремтить усе тіло чи окремі його частини (людина не може втримати в руках дрібні предмети, запалити цигарку, випити води тощо);
- реакція триває досить довго, до кількох годин;
- потім людина почувається дуже втомленою і потребує відпочинку.

НЕ МОЖНА:

Обіймати потерпілого або тулити його до себе. Намагатися зігріти, укривати чимось теплим. Заспокоювати потерпілого, говорити, щоб він опанував себе, «взяв у руки».

АЛГОРИТМ ПЕРШОЇ ДОПОМОГИ

1. Потрібно посилити тремтіння.
 2. Візьміть потерпілого за плечі й сильно, різко потрясіть його протягом 10-15 секунд.
 3. Попередньо поясніть людині, для чого ви це робите, інакше вона може сприйняти ваші дії як вияв агресії.
 4. Після того, як тремтіння припиниться, дайте постраждалому можливість відпочити. Добре, якщо він зможе заснути.
- Важливо: відрізнити звільнення від нервового напруження через тремтіння від дрижання через знесилення і переохолодження (у цьому разі людину потрібно зігріти).

ПСИХОМОТОРНЕ РУХОВЕ ЗБУДЖЕННЯ

Іноді потрясіння буває таке сильне, що потерпілий розгублюється і не може зрозуміти, що відбувається довкола: де вороги, а де свої? Де небезпека, а де порятунок? Людина втрачає здатність логічно мислити і щось вирішувати, вона не знаходить собі місця, поводить, як зацькований звір, що намагається вирватися з клітки.

ОЗНАКИ:

- різкі рухи, часто безцільні й безглузді дії;
- неприродне голосне швидке мовлення (людина говорить, не зупиняючись, іноді – безглузді речі);
- потерпілий часто не реагує на навколишніх (на зауваження, прохання, накази).

НЕ МОЖНА:

Сперечатися, сваритися з потерпілим. Вдаватися до прямої агресії щодо нього (наприклад, бити). Ставити запитання.

АЛГОРИТМ ПЕРШОЇ ДОПОМОГИ

1. Пам'ятайте, що постраждалий може завдати ушкоджень собі чи оточуючим.
 2. Використовуйте прийом «обхоплення»: перебуваючи позаду, просуньте свої руки потерпілому під пахви, притуліть його й злегка схиліть на себе
 3. Ізолюйте потерпілого. Нехай поруч буде якомога менше людей. Проте не залишайтеся наодинці з постраждалим! Це може бути небезпечно.
 4. Дайте потерпілому можливість «розрядитися». Наприклад, виговоритися чи зробити щось, пов'язане з високим фізичним навантаженням.
 5. Демонструйте доброзичливість, навіть якщо ви не згодні з потерпілим.
 6. Замість звинувачень «Що ти за людина! Чому не можеш помовчати», скажіть про своє ставлення до його дій. «Ти дуже знервований. Тобі хочеться все розбити. Може, разом спробуємо знайти вихід із цієї ситуації?». Якщо звинувачувати постраждалого, то можна стати об'єктом його агресії!
 7. Масажуйте постраждалому «позитивні» точки.
- Говоріть спокійним голосом про його стан, почуття («Тобі хочеться щось зробити, щоб це припинилося. Ти хочеш сховатися від того, що відбувається»).

ІСТЕРИКА

Це нервовий приступ, що виражається в несподіваних переходах від сміху до сліз. Іноколи не зрозуміло, плаче людина чи сміється. Приступ може тривати від кількох годин до кількох днів. Сміх і ридання спричиняють тремтіння, яке сприяє емоційній розрядці. Проте присутність «глядачів» може затягувати процес стабілізації

ОЗНАКИ:

- зберігається свідомість;
- людина робить надмір рухів;
- театральні пози, жестикуляція;
- мова емоційно насичена, швидка;
- іноколи людина голосно плаче, ридає;
- може бути нестримний сміх

НЕ МОЖНА:

Потурати бажанням потерпілого. Підтримувати переконання, що істеричною поведінкою можна досягти чогось позитивного.

АЛГОРИТМ ПЕРШОЇ ДОПОМОГИ

1. Позбавтеся глядачів, створіть спокійні умови.
2. Залишайтеся з постраждалим наодинці, якщо це не буде для вас небезпечним.
3. Якщо потрібно звернути на себе увагу і домогтися якоїсь реакції – зробіть щось несподіване, що може здивувати (можна дати ляпаса, облили водою, з гуркотом кинути предмет, різко крикнути на потерпілого).
4. Говоріть упевнено, короткими чіткими фразами: «Ходімо зі мною», «Випий води», «Умийся».
5. Після істерики приходить втома. Покладіть потерпілого спати, до прибуття фахівця спостерігайте за його станом.

ПЛАЧ

Відомо, що після плачу на душі стає легше. така реакція обумовлена фізіологічними процесами в організмі: сльози сприяють виділенню заспокійливих речовин. добре, якщо поруч є людина, в присутності якої легко мовчати і легко плакати, адже розділене горе – це півгоря.

ОЗНАКИ:

- тремтять губи;
- пригнічений вираз обличчя;
- обличчя напружене;
- ознак збудження немає (на відміну від істерики);
- людина плаче чи намагається стримувати сльози.

НЕ МОЖНА:

Говорити «Ти ж чоловік – кріпися» або «Ти ж жінка, а жінка зможеш витримати все». Ставити запитання, давати поради. Заспокоювати потерпілого словами: «Не плач, все буде добре»

АЛГОРИТМ ПЕРШОЇ ДОПОМОГИ

1. Знайдіть безпечне місце, де немає людей.
2. Попросіть дозволу побути поруч. Установіть із потерпілим фізичний контакт: доторкніться до нього, візьміть за руку чи покладіть свою руку йому на плече або на спину. Важливо, щоб він відчув вашу присутність.
3. Дайте потерпілому можливість виплакати й виговоритися. Ваше завдання – вислухати його.
4. Застосовуйте прийоми активного слухання, вони допоможуть потерпілому звільнитися від горя:
 - згоджуйтеся, періодично говоріть «ага», «так», киваючи головою, аби підтвердити, що слухаєте й співчуваєте;
 - повторюйте уривки фраз, у яких людина описує свої почуття (наприклад, «тобі сумно», «самотньо», «ти стомився» тощо);
 - говоріть про свої почуття й почуття потерпілого.

АПАТІЯ

Апатія може розвиватися після тривалої напруженої, але безуспішної роботи або в ситуації, коли людина переживає серйозну невдачу, втрачає сенс своєї діяльності, а часто й існування. апатія може бути наслідком того, що не вдалося виконати поставлене завдання чи врятувати когось.

ОЗНАКИ:

- байдуже ставлення до навколишніх, до того, що відбувається;
- млявість;
- загальмованість;

мовлення уповільнене, великі паузи між фразами

НЕ МОЖНА:

Залишати людину напризволяще, без підтримки й допомоги. Інакше апатія може перерости в депресію (гнітючі думки, почуття провини, пасивна поведінка, пригнічений стан), можуть з'явитися суїцидальні наміри і спроби вчинити самогубство.

АЛГОРИТМ ПЕРШОЇ ДОПОМОГИ

1. Поговоріть із потерпілим. Запитайте його, як він себе почуває? Що йому потрібно? Чи хоче він їсти? Чи потрібно йому відпочити?
2. Проведіть його до місця відпочинку, допоможіть зручно влаштуватися. Якщо це військовослужбовець, то потрібно обов'язково зняти каску, бронежилет, взуття.
3. Візьміть потерпілого за руку чи покладіть свою руку йому на чоло.
4. Дайте можливість постраждалому спокійно полежати. Краще якщо йому вдасться заснути, якщо ж ні, то він може просто полежати із заплющеними очима.
5. Якщо можливості відпочити немає, то будьте поруч із потерпілим, зробіть щось разом (прогуляйтеся, випийте чаю, допоможіть комусь).

АГРЕСІЯ

Мимовільний спосіб зменшення суттєвого внутрішнього напруження. прояви злості або агресії можуть тривати довго і заважати нормально функціонувати і потерпілому, й тим, хто знаходиться поруч

ОЗНАКИ:

- дратівливість;
- невдоволення;
- гнів;
- намагання вдарити когось;
- удари руками по чомусь (наприклад, по стіні);
- словесні образи, лайка;
- м'язове напруження;
- підвищення кров'яного тиску.

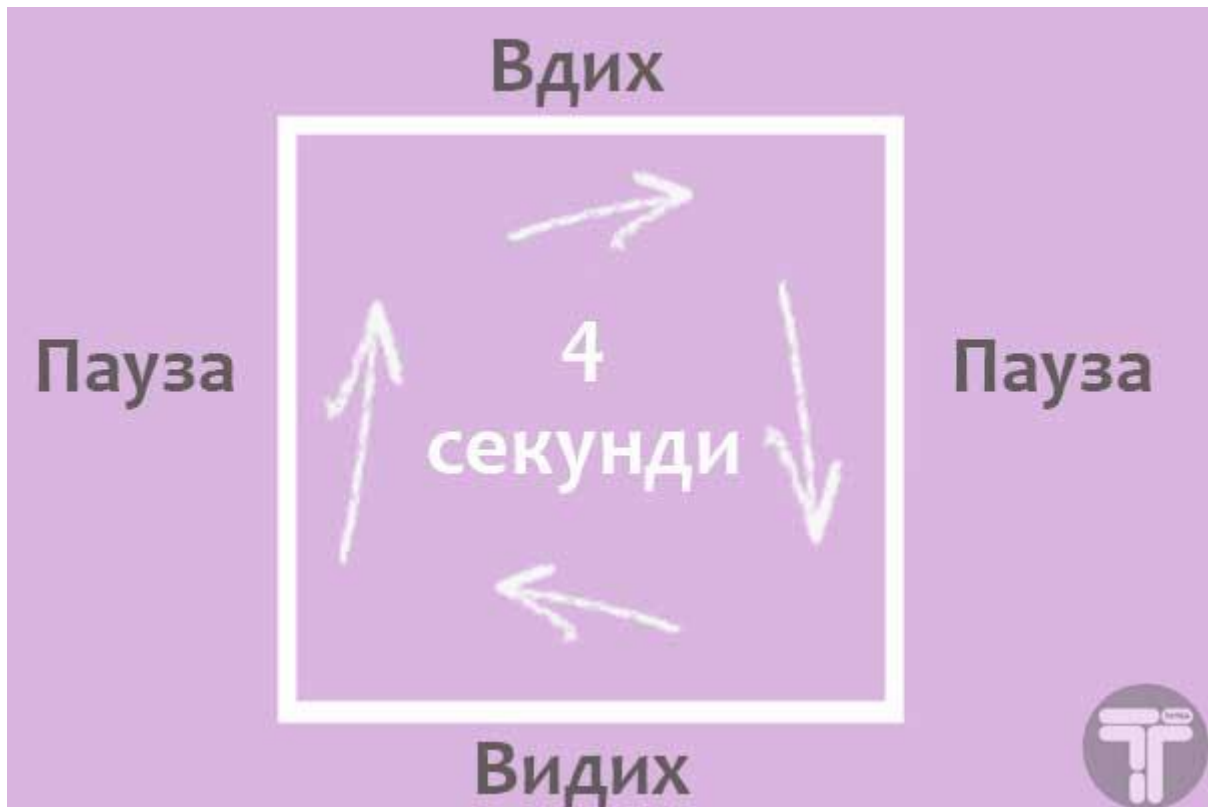
НЕ МОЖНА:

- Ігнорувати агресивну поведінку. Це може призвести до небезпечних наслідків: через втрату контролю людина в стані агресії може здійснити необдумані вчинки, спричинити шкоду собі чи іншим.
- Залишатися наодинці з агресивною людиною, особливо з озброєною.

АЛГОРИТМ ПЕРШОЇ ДОПОМОГИ

1. Заберіть у агресивно налаштованої людини зброю.
2. Зведіть до мінімуму кількість присутніх.
3. Дайте постраждалому можливість «фозрядитися» (наприклад, виговоритися чи «побити» подушку).
4. Доручіть йому роботу, зв'язану з високим фізичним навантаженням.
5. Будьте доброзичливими. Навіть, якщо ви не згодні, не сперечайтесь з потерпілим. Інакше агресія буде спрямована на вас.
6. Спробуйте розрядити ситуацію смішними коментарями чи діями.
7. Агресію може зменшити страх покарання у разі: якщо потерпілий не має на меті отримати вигоду від своєї агресивної поведінки (наприклад, домогтися чогось, змусити оточуючих діяти певним чином); якщо покарання строге і ймовірність його здійснення велика.

ВПРАВА «КВАДРАТНЕ ДИХАННЯ»

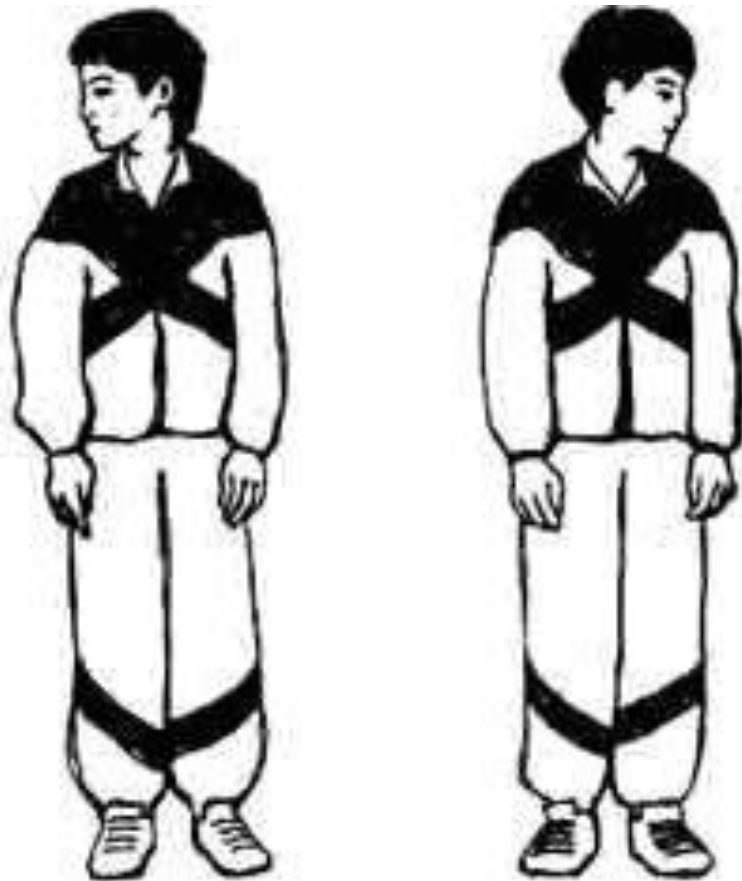
ВПРАВА «КВІТКА – СВІЧКА»

An illustration of a lit candle with a purple top and yellow bottom, tied with a dark ribbon. The candle is surrounded by green leaves and small pink flowers. The background is a light yellow color.

Це проста техніка розслаблення, яка стимулює глибоке дихання:

- уявіть, що в одній руці у вас квітка з приємним запахом, а в іншій – свічка, що повільно горить;
- повільно вдихніть через ніс, відчуючи запах квітки;
- повільно видихайте через рот, задуваючи свічку;
- повторіть кілька разів.

ВПРАВА «ВДИХ ВПРАВО-ВЛІВО»

ВПРАВА «ОБІЙМИ МЕТЕЛИКА»

ВПРАВА «ЛИМОН»

Мета: управління станом м'язового напруження і розслаблення.

•Сядьте зручно: руки вільно покладіть на коліна (долонями вгору), плечі і голова опущені, очі закриті. Подумки уявіть собі, що у вас в правій руці лежить лимон. Починайте повільно його стискати до тих пір, поки не відчуєте, що «вичавили» весь сік. Розслабтеся. Запам'ятайте свої відчуття. Тепер уявіть собі, що лимон знаходиться в лівій руці. Повторіть вправу. Знову розслабтеся і запам'ятайте свої відчуття. Потім виконайте вправу одночасно двома руками.

Розслабтеся. Треба насолодитися станом спокою.

ВПРАВА «БЕЗПЕЧНЕ МІСЦЕ»

ВПРАВА
„БЕЗПЕЧНЕ
МІСЦЕ”

ВПРАВА «П'ЯТЬ ВІДЧУТТІВ»

ВПРАВА «КАРАКУЛІ»

ВПРАВА «Я В МИНУЛОМУ, Я В ТЕПЕРІШНЬОМУ, Я В МАЙБУТНЬОМУ»

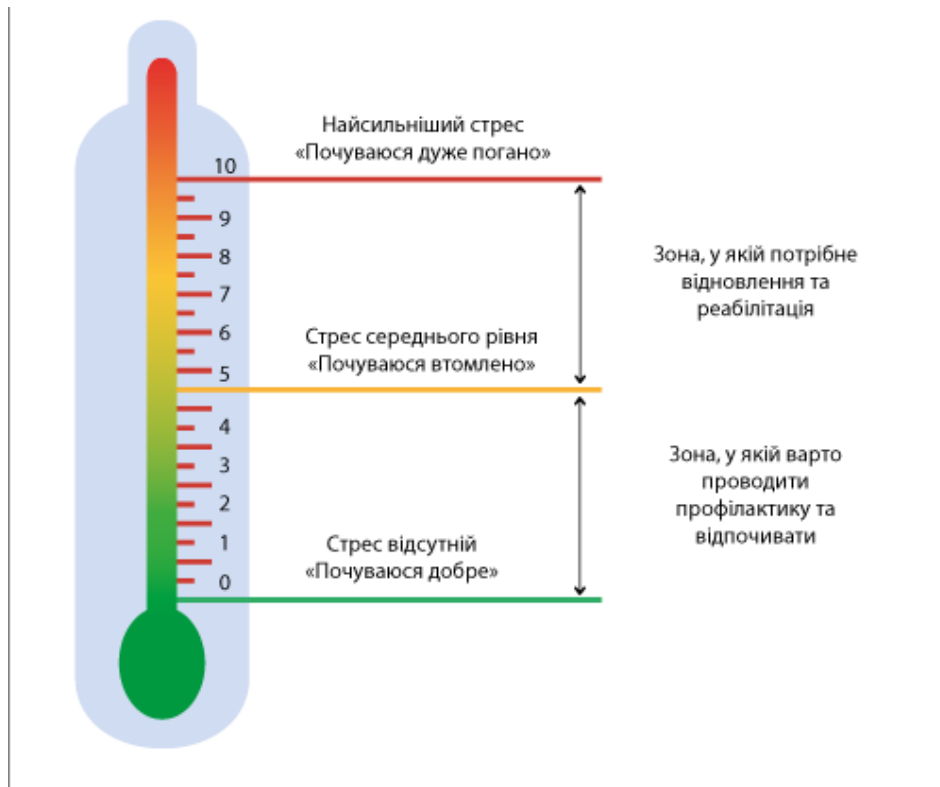
ВПРАВА «Я ХВИЛЮЮСЯ, АЛЕ Я ЗНАЮ»

Я ХВИЛЮЮСЯ

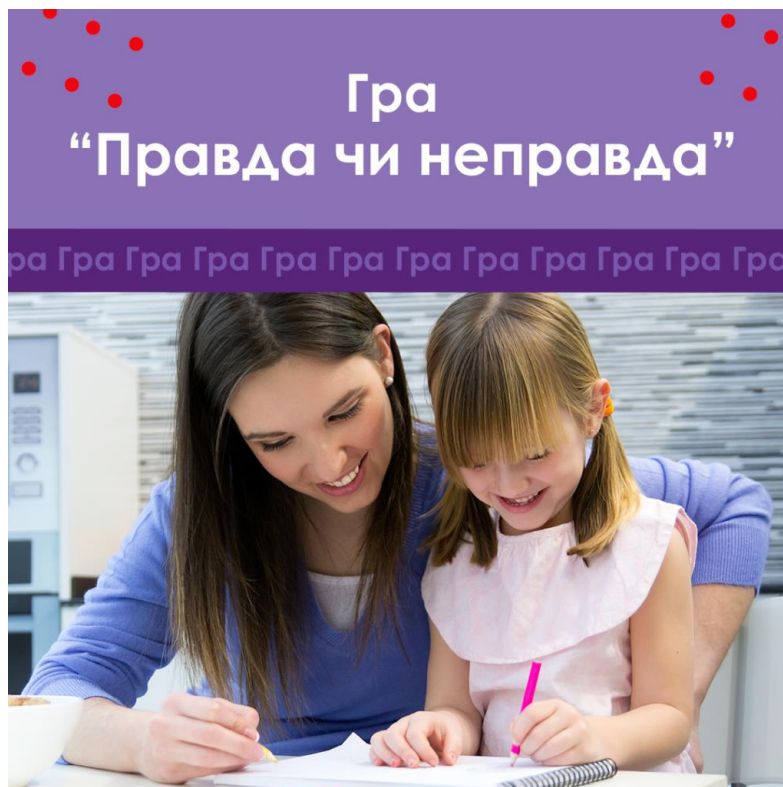
АЛЕ Я ЗНАЮ

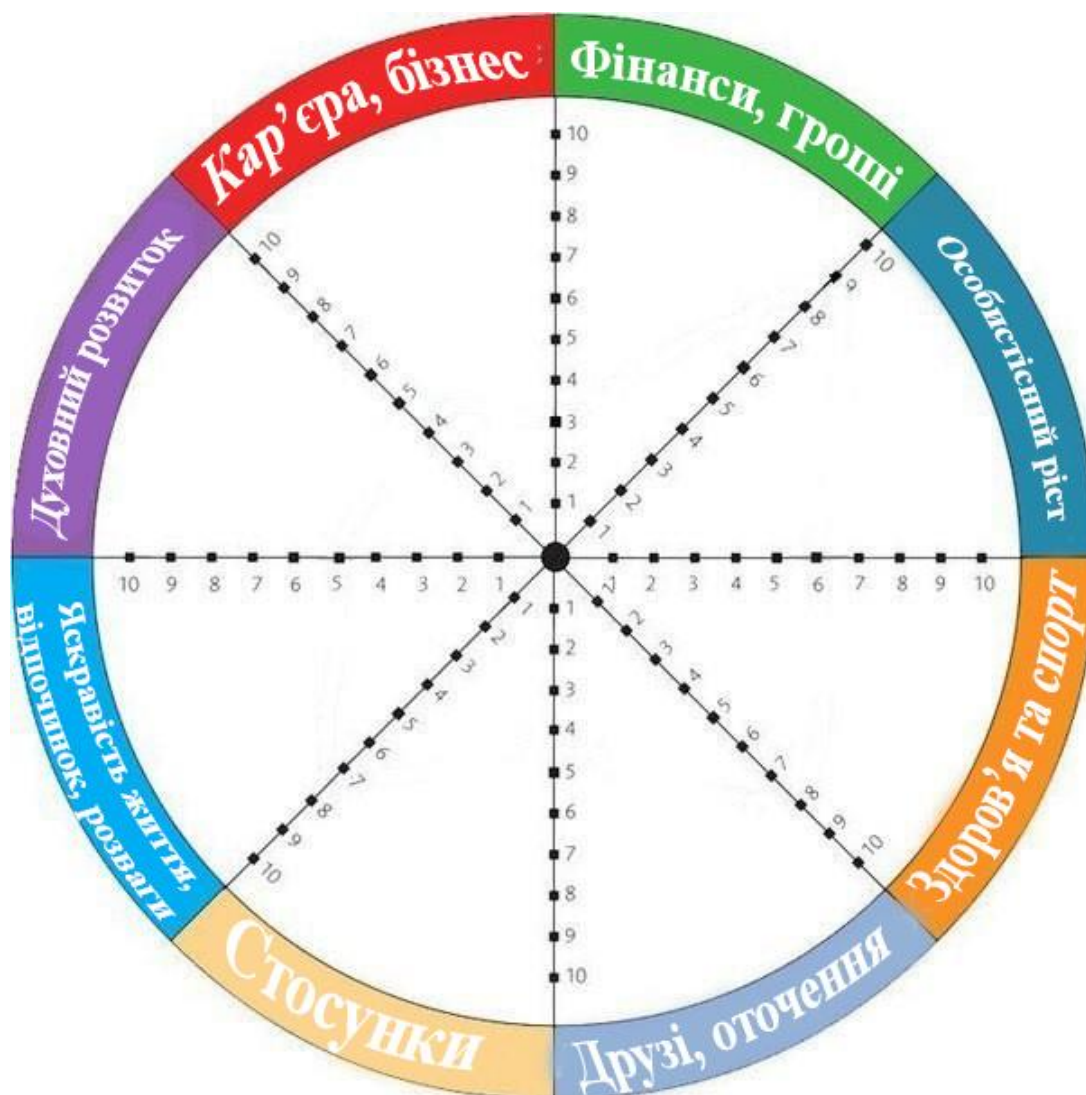
ВПРАВА «ТЕРМОМЕТР ТРИВОГИ, СТРАХУ»

ВПРАВА «ПРАВДА-БРЕХНЯ»

ВПРАВА «КОЛЕСО ЖИТТЄВОГО БАЛАНСУ»

ЯК ЗБЕРЕГТИ СВОЄ ЗДОРОВ'Я:

- Дивитися менше новин
- Зайнятися собою
- «Жити тут і зараз»
- Використовувати гумор
- Включити в план «Що я зроблю після війни»
- Вимкнути «режим жалості» по всьому матеріальному
- Скажіть «Ні» почуттю провини
- Не нехуйте базовими потребами
- Не залишайтеся сам на сам
- Вірте в перемогу
- Уявляйте, яку красиву країну ми відбудуємо

РЕКОМЕНДОВАНІ ВПРАВИ

- Техніка «мандала захисту»
- «Дерево сили»
- «Чорний квадрат»
- Нейрографіка
- «Мольберт»
- «Банка с тривогами»
- «Вітер дмухає на того...»
- «Напиши листа»
- «Подяка п'яти особам»

МІЙ СТАН ТА РЕСУРС СЬОГОДНІ

1...

5...

10....

СЕМІНАР-ПРАКТИКУМ

«Рідна мова – джерело патріотичних почуттів»

1. Використання малих фольклорних форм у роботі з дітьми різних вікових груп.
2. Особливості організації проєктної діяльності на основі казок.
3. Рефлексія.

*Підготувала вихователь-методист
Коваленко О.В.*

10 січня 2023

Мовленнєві заняття в системі сучасної дошкільної освіти

Мовленнєвий розвиток дошкільника — складний психологічний процес, що не зводиться до простого відтворення дитиною почутої мови. Він визначається мірою сформованості знань, умінь та навичок дитини і виявляється в соціальній та інтелектуальній активності у колі дорослих та однолітків. Щоб створити оптимальні умови для мовленнєвого розвитку дошкільника, педагогам слід використовувати різні форми роботи: ігри, проблемні ситуації і, звичайно, заняття.

Неможливо уявити належний рівень життєвої компетенції людини без оволодіння мовленням. Видатний педагог Костянтин Ушинський зауважував, що рідне слово є основою розумового розвитку й скарбницею всіх знань. Оволодіваючи мовленням, вивчаючи мову, дитина засвоює систему знань, суспільно прийняті норми поведінки — основу її життєвої компетентності, тобто, як влучно висловилася заступник директора інституту проблем виховання АПН України, доктор педагогічних наук Олена Кононко, «оволодіває наукою і мистецтвом жити серед інших». З огляду на це проблема розвитку мовлення дитини завжди була однією з центральних у дошкільній освіті. Нині ж провідною метою дошкільної лінгводидактики є виховання мовної особистості.

Значення занять у формуванні мовленнєвої компетенції дошкільників
Мовленнєва компетенція — це вміння на практиці доречно користуватися мовою (висловлювати свої думки, бажання, наміри, прохання тощо), використовувати для цього як мовні, так і позамовні (міміка, жести, рухи) та інтонаційні засоби. Це полікомпонентний утвір, що містить такі компетенції:

- лексичну (наявність певного запасу слів у межах вікового періоду, їх доречне застосування, вживання засобів мовної виразності: приказки, прислів'я, фразеологізми, епітети, порівняння);
- фонетичну (правильна звуковимова, розвинений фонематичний слух, володіння інтонаційними засобами виразності);
- граматичну (практичне вживання відповідних граматичних форм рідної мови: рід, число, відмінки, час тощо) та діалогічну (розуміння зв'язного тексту, вміння відповідати та звертатися із запитаннями, вести діалог, складати різні види розповідей, переказувати).

Мовленням дитина оволодіває в процесі спілкування під час різних видів діяльності, адже всі вони тісно пов'язані з мовленням і супроводжуються ним. Але повсякденного спілкування для становлення мовленнєвої компетенції, звісно, недостатньо. Основною формою навчання дошкільнят у процесі організованої пізнавальної діяльності все ж лишається заняття. Саме на заняттях вихователь систематично та послідовно формує у дітей мовленнєві уміння та навички, які закріплюються при спілкуванні дітей під час різних видів діяльності в повсякденному житті.

На заняттях з мовленнєвого спілкування діти мають не стільки засвоювати матеріал про навколишній світ, скільки вправлятися в мовленнєвій діяльності. Необхідно звертати увагу вихователів на те, що на такому занятті основну увагу варто зосереджувати на практичному засвоєнні дітьми норм рідної мови (фонетичних, лексичних, граматичних); формуванні навичок розповідання та переказування. Заняття з мовленнєвого спілкування проводять у всіх вікових групах один раз на тиждень лише з підгрупами дітей. Тільки за цієї умови можна забезпечити максимальну мовленнєву активність дітей на занятті.

Види занять з мовленнєвого спілкування

Заняття з мовленнєвого спілкування бувають комплексними та спеціальними. Комплексне заняття з мовленнєвого спілкування проводиться тричі на місяць. Цей вид

заняття поєднує завдання щонайменше з трьох компонентів мовлення, серед яких: звукова культура, лексика, граматики і власне зв'язне мовлення. Причому останнє є обов'язковою складовою такого заняття.

Спеціальне заняття з мовленнєвого спілкування (в методичній літературі зустрічається і під іншої назвою — «домінантне») охоплює лише один компонент мовлення (звукова культура мовлення, лексика або граматики) і проводиться лише один раз на місяць.

Планування занять з мовленнєвого спілкування

Доктор педагогічних наук Алла Богуш пропонує проводити протягом місяця три комплексні й одне спеціальне заняття з мовленнєвого спілкування: на перші три тижні місяця плануються по одному комплексному, а на останній тиждень — спеціальне заняття.

Плануючи комплексні заняття, вихователь слідкує, щоб усі завдання з розвитку мовлення рівномірно чергувалися протягом місяця.

Спеціальні заняття доцільно планувати на квартал. У першому місяці кварталу, скажімо, у вересні, завданням спеціального заняття може бути формування звукової культури мовлення. Наступного місяця, у жовтні, спеціальне заняття варто присвятити виключно формуванню граматичної правильності мовлення, а у листопаді — словниковій роботі. Відповідно плануються заняття з мовленнєвого спілкування і в наступних кварталах.

Плануючи спеціальні заняття, необхідно враховувати вікові особливості мовлення дітей. Так, у молодшому дошкільному віці спеціальні заняття, присвячені формуванню звукової культури мовлення, можна проводити частіше одного разу на квартал, а в роботі з дітьми старшого дошкільного віку більше уваги слід приділити граматиці. Тож спеціальне заняття з формування в старшій групі можна спланувати в одному з кварталів двічі.

Такий підхід до планування занять забезпечує формування у дітей лексичної, фонетичної, граматичної та діалогової компетентності. Складаючи програмовий зміст комплексного заняття, вихователь має передбачити розвиток різних компонентів мовлення і відповідно визначити зміст роботи над кожним завданням із розвитку мовлення на цьому занятті. До речі, вихователь сам визначає, які завдання (словник, звукова культура чи зв'язне мовлення) розв'язувати на початку, в середині чи в кінці заняття — це залежить від його змісту та рівня мовленнєвої підготовки дітей.

Програмовий зміст комплексного заняття з мовленнєвого спілкування для дітей середнього дошкільного віку:

- Зв'язне мовлення: продовжувати вчити дітей складати описові розповіді про іграшки за зразком, поданим вихователем
- Звукова культура мовлення: вправляти дітей у виокремлюванні першого звуку в словах
- Словникова робота: збагатити словник образними виразами, епітетами, продовжувати вчити дітей відгадувати загадки
- Розвивати пам'ять, мислення, уяву, мовлення
- Виховувати інтерес до занять, позитивні риси характеру

Програмовий зміст спеціального заняття з мовленнєвого спілкування (звукова культура мовлення) для дітей середнього дошкільного віку:

- Вправляти дітей у правильній вимові звуку (р); продовжувати вчити добирати слова із

запропонованим звуком на початку та в кінці слова; інтонаційно виділяти (інтонувати) звуки в словах; робити елементарний звуковий аналіз слів, виділяючи та підраховуючи кількість звуків у слові за допомогою фішок

- Розвивати фонематичний слух, артикуляцію, мовне дихання
- Сприяти розвитку уваги, мислення, пам'яті
- Виховувати позитивні риси характеру, інтерес до занять

Програмовий зміст спеціального заняття містить завдання по роботі лише за одним компонентом мовлення, наприклад, над звуковою культурою мовлення. Вихователь закріплює той матеріал, який подавався на комплексних заняттях, та додатково планує одне-два нових завдання стосовно роботи над звуковою культурою мовлення. Плануючи спеціальне заняття зі словникової роботи, особливу увагу варто приділити формуванню у дітей узагальнюючих понять (меблі, одяг, транспорт тощо), ознайомленню їх з якостями та властивостями предметів. При плануванні треба слідкувати, щоб заняття з мовленнєвого спілкування було взаємопов'язане з іншими заняттями, насамперед з художньої літератури, ознайомлення з навколишнім світом, рідною природою тощо. Так, наприклад, для складання розповіді на занятті з мовленнєвого спілкування дітям слід запропонувати вже знайому картину, яку вони розглядали під час заняття з рідної природи чи ознайомлення з навколишнім світом; для переказу можна взяти твір, з яким дітей ознайомили на занятті з художньої літератури. Пропонуючи тему для розповідання, вихователь має враховувати попередній досвід дітей.

Методика проведення занять з мовленнєвого спілкування

Організуюючи роботу педагогічного колективу над мовленнєвим розвитком дошкільників, вихователю-методисту необхідно тримати на контролі як планування, так і проведення занять. Основною метою занять з мовленнєвого спілкування є розвиток мовлення кожної конкретної дитини. Тому важливо створювати на них такі умови, які стимулюватимуть максимальну мовленнєву активність кожної дитини. Цього можна досягнути, дотримуючись таких умов:

- уміння педагога викликати у дітей інтерес до теми заняття та розумно співвідносити власну мовленнєву активність і мовленнєву активність дітей — неприпустимо, щоб дорослий говорив більшу частину заняття;
- проведення занять підгрупами до 10 — 12 осіб;
- правильне розташування дітей;
- забезпечення оптимальної інтенсивності мовленнєвого навантаження дітей — надто прості завдання знижують інтерес дітей, послаблюють готовність до подолання труднощів;
- здійснення індивідуально-диференційованого підходу — уміння педагога бачити в колективі кожну конкретну дитину і враховувати її індивідуальні особливості, пристосовуватися до них;
- уміння педагога бачити особисті досягнення дитини, а не порівнювати її з іншими дітьми.

Вихователь має ретельно готуватися до заняття. Добираючи тему, враховувати досвід дітей та їхні інтереси. Щоб успішно реалізувати заплановані завдання, слід відповідно до кожного з них підібрати метод або кілька методів, що забезпечать їх розв'язання. Так,

скажімо, навчаючи дітей описуванню, вихователь може обрати описову розповідь або/і дидактичну гру. Вихователь-методист, надаючи педагогам допомогу при підготовці до занять з мовленнєвого спілкування, має добре орієнтуватися в методах, що сприяють реалізації завдань із розвитку кожного компонента мовлення .

Зважаючи на процеси індивідуалізації освіти, під час занять із мовленнєвого спілкування вихователю треба враховувати особливості кожної дитини. Отже, слід знати, як поставити дитині завдання, скільки часу виділити на його розв'язання, як забезпечити розумну допомогу, оцінити результат та докладені зусилля. Під час спілкування важливо так розмістити дітей, щоб вони могли бачити одне одного та вихователя. Без «контакту очей» неможливо формувати вміння слухати товариша, розуміти мовця, тобто виховувати в дошкільників культуру мовлення. Для закріплення знань, отриманих на занятті, важливо оптимально організувати мовленнєве середовище для дітей у повсякденному житті. Необхідно задіяти мовлення як важливий засіб спілкування в усіх видах дитячої діяльності.

Роль інтегрованих занять у мовленнєвому розвитку дітей

Державні освітні стандарти передбачають оновлення змісту навчання й виховання на засадах гуманізації, диференціації та інтеграції. Тож принцип інтеграції в сучасній дидактиці розглядається як один з провідних. З огляду на це у дошкільній освіті назріла необхідність поєднувати різні види діяльності та об'єднувати знання із різних галузей на одному занятті. Цього можна досягнути в процесі інтегрованого заняття.

На інтегрованому занятті ключовим моментом є тема, а різні види діяльності, що використовуються на ньому, — лише засоби її розкриття. У ході такого заняття для розв'язання одного завдання можна задіяти знання та вміння з різних галузей. Скажімо, педагог пропонує прикрасити новорічну ялинку, намалювавши певну кількість кульок різного кольору. До кожного кольору треба дібрати образну характеристику: фіолетовий колір нагадує вечір, що темним покривалом опускається на землю; червоний колір — дорогоцінний камінь, що аж іскриться на сонечку тощо. Таким чином на одному занятті реалізують завдання і з математики, і з зображувальної діяльності, і з мовленнєвого розвитку. Ще одна особливість інтегрованих занять — збільшення їх тривалості, адже завдяки швидкій зміні видів діяльності діти менше втомлюються і не втрачають інтересу до заняття.

До планування інтегрованих занять треба підходити дуже помірковано, їх рекомендовано проводити орієнтовно один раз на квартал з метою закріпити знання, мовленнєві уміння та навички дітей .

Взаємодія вихователя-методиста з педагогами

Вихователів, завантаженому щоденною копіткою роботою з дітьми, здебільшого складно розібратися в сучасному бурхливому і нерідко суперечливому інформаційному потоці. Тож діяльність вихователя-методиста має бути спрямована на розумне керівництво і, насамперед, дієву допомогу вихователям в організації навчально-мовленнєвої роботи з дітьми. Можна розробити пам'ятки для педагогів, індивідуально надавати допомогу педагогам під час планування, консультувати їх з певних тем, як-от:

- Особливості планування занять з мовленнєвого спілкування в різних вікових групах;

- Сучасні вимоги до проведення занять з мовленнєвого спілкування;
- Комплексність та інтеграція на заняттях з мовленнєвого спілкування;
- Методи розвитку різних сторін мовлення в дошкільному дитинстві.

Кількість переглядів: 2641

1

Ко

Консультації:		
«Особливості організації комплексних занять з розвитку мовлення».	16.11	вихов-метод.

Консультація:		
«Правила безпеки під час сирени та евакуації»	14.12	вихов-мет.

Семінар-практикум: «Рідна мова – джерело патріотичних почуттів».		
1. Використання малих фольклорних форм у роботі з дітьми різних вікових груп.	2 тиж січень	вихов-метод.
2. Особливості організації проєктної діяльності на основі казок.		
Консультація «Особливості організації мовленнєвої взаємодії з дітьми під час освітньої діяльності».	3 тиж	вихов-метод.

Організація проєктів громадянсько-патріотичного змісту в різних вікових групах	1 тиж.	вихов-мет.
--	--------	------------